

YTTRANDE

2015-05-07 Ärendenr:
NV-02231-15

Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se
cc:
therese.burman@regeringskansliet.se

Yttrande över förslag till lagstiftning för genomförande av Nagoyaprotokollet (M2014/1331/R)

Sammanfattning

Miljödepartementets förslag utgår från att regleringen av aktuella bestämmelser ska ske i miljöbalken. Naturvårdsverket vidhåller sin uppfattning som tidigare redovisats¹ avseende var denna reglering ska ske. Utifrån givna förutsättningar är vi emellertid överlag positiva till förslagna bestämmelser, om än att bestämmelserna rörande sanktioner i viss mån behöver förtydligas.

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

4.4 Reglering i miljöbalken

Naturvårdsverket har tidigare anfört att det inte är lämpligt att de nya bestämmelserna förs in i miljöbalken, bl.a. med hänsyn till att det primära syftet med de nya bestämmelserna bedöms vara ett helt annat än syftet med miljöbalken. De nya bestämmelserna syftar till att säkerställa ett rättvist tillträde till genetiska resurser i de länder som är parter till protokollet, inte om att skydda vår miljö genom att säkerställa *att tillträdet sker på ett miljömässigt godtagbart sätt*. Sverige avser inte att införa regler gällande tillträdet till genetiska resurser inom våra gränser, utöver de regler som finns idag, t.ex. bestämmelserna kring allemansrätt och fridlysning. De nya bestämmelserna innebär därför att vi åtar oss att se till att användare i Sverige har följt de regler om tillträde till och

¹ Yttrande från Naturvårdsverket 2014-06-19 "Förslag på genomförande av ABS-förordningen och Nagoyaprotokollet", ärendenr. NV-02998-14.

fördelning av nytta som uppställts i andra länder. Utgångspunkten för bestämmelserna är att utvecklingsländer som tillhandahåller genetiska resurser ska ersättas ekonomiskt eller på annat sätt. De nya bestämmelserna syftar därmed inte primärt till att främja en hållbar utveckling i den mening som avses i miljöbalken. Naturvårdsverket vidhåller därför vad som tidigare anförts.

7 Sanktioner

Enligt artikel 11 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 511/2014 (ABS-förordningen) ska medlemsstaterna anta bestämmelser om sanktioner som ska tillämpas vid överträdelser av artiklarna 4 och 7. Sanktionerna som medlemsstaterna fastställer ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Skyldigheten för en användare av genetiska resurser och traditionell kunskap som rör genetiska resurser att visa tillbörlig aktsamhet, enligt artikel 4 ABS-förordningen, är en central bestämmelse för Nagoyaprotokollets efterlevnad. Även bestämmelsen i 4.6 ABS-förordningen, gällande skyldigheten att spara information, är central för att systemet ska fungera. Tillika är skyldigheten att deklarerat och lämna information, enligt artikel 7.2 ABS-förordningen, en viktig del i systemet. Naturvårdsverket instämmer därför i att handlingar i strid med dessa bestämmelser bör kriminaliseras. Naturvårdsverket bedömer vidare att den straffsats som föreslagits är på en rimlig nivå för att uppfylla kravet på att sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Naturvårdsverket anser att det bör tydliggöras vilka punkter i artikel 4 i ABS-förordningen som avses i ändringsförslaget till 29 kap. 8 § miljöbalken. I förslaget anges att

”Till böter eller fängelse i högst två år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet [...] 14. bryter mot 8 kap. 4 a § andra stycket eller artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 511/2014 av den 16 april 2014 om åtgärder för användarnas efterlevnad i Nagoyaprotokollet om tillträde till och rimlig och rättvis fördelning av vinster från utnyttjande av genetiska resurser i unionen, i den ursprungliga lydelsen, genom att inte visa sådan tillbörlig aktsamhet som avses i artikel 4.”

I ändringsförslaget till 29 kap. 9 § miljöbalken anges att

”Till böter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet [...] 15. bryter mot 8 kap. 4 a § andra stycket eller artikel 4.6 i förordning (EU) nr 511/2014, i den ursprungliga lydelsen, genom att inte spara information enligt vad som krävs enligt artikeln”.

Naturvårdsverket bedömer att det finns en viss risk för att bestämmelserna kan uppfattas som otydliga då sanktioner vid brott mot artikel 4.6 i ABS-förordningen inte är undantagen från 8 §, men särskilt reglerade i 9 § och det kan därför förefalla som att punkten 6 är dubbelreglerad.

I 8 § specificeras det visserligen att det rör sig om att tillbörlig aktsamhet inte har visats, medan det i 9 § handlar om att information inte har sparats enligt vissa uppställda krav men Naturvårdsverket ser ändå ett behov av att ett förtydligande görs gällande vilka punkter i artikel 4 ABS-förordningen som avses i 29 kap. 8 § miljöbalken, eller att det

på annat sätt regleras. Hur detta bör formuleras är måhända dock framförallt en fråga för Åklagarmyndigheten att ta ställning till.

Beslut om detta yttrande har fattats av avdelningschefen Martin Eriksson.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit handläggare Maria Sjö, Ur, föredragande, enhetschef Gunilla Sallhed, miljöjurist Anna Håkansson, Gps, samt handläggarna Peter Örn, Ue och Björn-Axel Beier, Gpo.

För Naturvårdsverket

Martin Eriksson

Maria Sjö

